

Izbačen vsak dan razen ne-
delje in praznikov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

LETTO—YEAR XII. Cena lista
je \$4.00. Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Chicago, Ill., sreda, 1. oktobra (Oct. 1) 1919.

Subscription \$4.00
Yearly.

Uredniški in upravniški pro-
stor: 2657 So. Lawndale av.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

ŠTEV.—NUMBER 231.

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

VELIKA MANIFESTACIJA J. R. Z. V CLEVELANDU.

Tisoči v pohodu in na shodu ob otvoritvi
tretje redne konvencije Jugoslovanskega Republičan-
skega Združenja.

Pred določenim časom so se pričela slovenska društva zbirati s svojimi zastavami med Sedemnajsto in Eden in dvajseto ulico na St. Clair ave. Točno ob dveh pooldni se društva uvrstila v dolgi povorki z zastavami in godbami na čelu in pohod proti Moosovi dvorani, ki se nahaja v notranjem mestu, je pričel. Bili so tisoči, ki so manifestirali v dolgi povorki in po ulicah v notranjem mestu za federativno jugoslovansko republiko in samoodločevanje jugoslovanskega ljudstva. V povorki so nosili štandarte z različnimi napisimi. "Doli z avtokracijo!" — "Ali bo ameriška demokracija dovolila italijanskim imperialistom, da zasužijo en miljon Jugoslovanov?" itd.

Moosova dvorana je bila nabita do zadnjega kotička, v nji je bilo do dva tisoč oseb, ko je po kratkem nagovoru M. Petrovič predstavljal mestnega župana Davisa, ki je kot župan mesta s posebnim povarkom pozdravil zunanje delegate. Pohvalil je clevelandsko Jugoslovane, ki so v vojnem času storili vse, kar je bilo v njih moč, da je lahko vrnil težko napovedano.

Pokazal je na vojake, Jugoslovane, ki so služili v ameriški armadi. Omenil je žrtve, ki so jih doprinesli ameriški fantje v uniformi za demokracijo. Spomnil se je mater, ki so v vojnem času prihajale k njemu in vprašale po svojih sinovih na Francoskem. Matere in žene so doprinesle velike žrtve, zato je treba, da se jih spomnimo. Živimo v dobi nemirov, toda upajmo, da se pripravljajo za vse boljšo bodočnost. Sedaj imamo velik industrijski boj, toda dokler bom jaz mestni župan, ne bom dovolil, da se uvažajo v mesto profesionalni stavkari, ker želim, da tukajanje ljudstvo živi v miru, blagostanju in sreči.

Manifestantje so ga večkrat tukaj na njegovega govora nagradili z burnim ploskanjem, toda ko je končal, je nastal silen aplavz v dvorani, ki je trajal nekaj minut, manifestantje so vstali raz svojih sedežev.

Godb je zaigrala "The Star Spangled Banner", ki ga je ljudstvo pozdravilo z burnim aplavzom.

DVA ČRNA, BIVŠA VOJAKA, LINČANA.

Montgomery, Ala. — Petindvajset maskirnih mož je v pondeljek zvečer z oboroženo silo iztrgal oblastem dva zamora, oba bivša vojaka, in ju ustreljilo pet milj od tega. Zamora sta bila obdolžena med črni in belokoci v zamorskem delu mesta. Vojška straža je tudi okrog bolnišnice, v kateri leži župan Smith, ki se mu je obrnilo na bolje. V mesto je prišel gubernator Nebriske, ki bo vodil preiskavo nedeljskih izgredov.

Vse zaprte črne so odpeljali iz mesta. Do danes ni bil še nihče izmed linčarjev arretiran.

VOJASŤO ŠE VEDNO NA STRAŽI V OMAHI.

Omaha, Neb. — V Omaha je mir. 800 zveznih vojakov je na straži s strojnimi puškami, radi česar je izostala napovedana bitka med črni in belokoci v zamorskem delu mesta. Vojška straža je tudi okrog bolnišnice, v kateri leži župan Smith, ki se mu je obrnilo na bolje. V mesto je prišel gubernator Nebriske, ki bo vodil preiskavo nedeljskih izgredov.

Vse zaprte črne so odpeljali iz mesta. Do danes ni bil še nihče izmed linčarjev arretiran.

DVA ČRNA, BIVŠA VOJAKA, LINČANA.

Montgomery, Ala. — Petindvajset maskirnih mož je v pondeljek zvečer z oboroženo silo iztrgal oblastem dva zamora, oba bivša vojaka, in ju ustreljilo pet milj od tega. Zamora sta bila obdolžena med črni in belokoci v zamorskem delu mesta. Vojška straža je tudi okrog bolnišnice, v kateri leži župan Smith, ki se mu je obrnilo na bolje. V mesto je prišel gubernator Nebriske, ki bo vodil preiskavo nedeljskih izgredov.

Vse zaprte črne so odpeljali iz mesta. Do danes ni bil še nihče izmed linčarjev arretiran.

ZGANJE ZASEŽENO.

Pana, Ill. — Šerif Biggs je zaplenil avtomobil na potu iz St. Louisa v Covington, Ky., na katerem je bilo naaloženih 150 zaboljivih žganja. Žganje so zaprli v posebno čumino v shelbyjski okrajinici, kjer želi, da vse žganje zavrne. Časopisi pravijo, da so pogoji nespremljivi.

Zalovanje na Bolgarskem.

Pariz. — Iz Sofije javljajo, da so bolgarski časopisi prinesli mirovne pogoje v črni okvirji in kavarne ter drugi javni prostori so bili zaprti ob devetih zvečer v znak javnega zalovanja. Časopisi pravijo, da so pogoji nespremljivi.

Luksemburžani so glasovali za vojvodinjo.

Pariz. — Volileci v Luksemburgu so se zadnjo nedeljo pri plebiscitu izrekli z majhno večino, da ostane sedanja vojvodinja Karlota na krmilu vlade in da dejelica stopi v gospodarsko alijanco s Francijo. (Datje na 5. st. 4. kol.)

AMERIŠKI ADMIRAL IMA NA VODILA SKRBTI ZA MIR V SPLITU.

Rim, 30. sept. — Admiral Andrews, poveljnik ameriške flote na Jadranskem morju, je dobil povelje iz Pariza, da vzdržuje mir v Splitu, kjer groze nemiri med Italijani in Jugoslovani. Andrews ima na razpolago križarko "Pittsburgh", sedem rušilev in dve ladji za gonjo submarink.

VLITVE V ITALIJI; REKA ANEKТИRANA?

Pretep v zbornici; raspust parlementa, socialisti obsodili šoviniste.

KONFUZNA POROČILA O POLOŽAJU V ITALIJI.

Rim, 30. sept. — "Idea Nazionale" prinaša brzojavko iz Berna, da se srbske čete pripravljajo za kampanjo proti D'Annunziju. Poročevalce dostavlja, da je veste potrjena iz srbskih virov.

(Čudno je, da vse vesti o pripravah v Jugoslaviji za vojno prihajajo ravno iz Rima ali pa čez Rim! — Op. ur.)

Pariz, 30. sept. — Clemenceaujev list "Homme Libre" piše, da je dejal Wilson v svojem najnovijem telegramu, da bi se stvar na Reki hitro poravnala, če bi italijanska vlada imela več odločnosti. Omenjeni list je menjen, da se bi mogel D'Annunzijo vzdržati več kot dva dni, ako Jugoslavija napadejo Reko.

Rim, 30. sept. — Italijanski parlament je bil včeraj razpuščen. Generalne volitve se vrše 16. novembra in novi parlament se snide 1. decembra.

Pariz, 30. sept. — Italijanska mirovna delegacija je prejela informacije, da se je italijanski parlament izrekla za aneksijo Reke.

Milan, 29. sept. — "Il Secolo" poroča, da je kronske srečišči predstavili rešitev reškega problema vlad. Svet je imel pred seboj dva predloga. Prvi je bil, da se razpusti parlament in ljudstvo naj odloči pri volitvah, dočim je bil drugi predlog, da se Reka takoj anektira. Prečitan je bil Wilsonov odgovor na reški kompromis, ki je bil zelo nezadovoljiv. Končno je bilo sklenjeno, da vlada izvede prvi ali drugi načrt, katerega hoče.

Rim, 30. sept. — V nedeljo se je vršil v nižji zbornici pretep, ki je trajal deset minut in okrog sto poslancev je bilo udeleženih. Po končanem pretepu, ko je zbornica zaključila, da se vrši prihodnja seja v sredo, je več poslancev pozvalo svoje nasprotnike na dvojboj. Rabuko so začeli člani parlamentarne lige, ki so s pestimi nadaljnjimi ministri, nato so skočili socialisti na svoje nasprotnike in pričelo se je pretepanje. Okrog zbornične palače je bilo nameščeno vojaško, ki je preprečilo demonstracije proti vladam.

London, 30. sept. — V nedeljo se je vršil v nižji zbornici pretep, ki je trajal deset minut in okrog sto poslancev je bilo udeleženih. Po končanem pretepu, ko je zbornica zaključila, da se vrši prihodnja seja v sredo, je več poslancev pozvalo svoje nasprotnike na dvojboj. Rabuko so začeli člani parlamentarne lige, ki so s pestimi nadaljnjimi ministri, nato so skočili socialisti na svoje nasprotnike in pričelo se je pretepanje. Okrog zbornične palače je bilo nameščeno vojaško, ki je preprečilo demonstracije proti vladam.

London, 30. sept. — V nedeljo se je vršil v nižji zbornici pretep, ki je trajal deset minut in okrog sto poslancev je bilo udeleženih. Po končanem pretepu, ko je zbornica zaključila, da se vrši prihodnja seja v sredo, je več poslancev pozvalo svoje nasprotnike na dvojboj. Rabuko so začeli člani parlamentarne lige, ki so s pestimi nadaljnjimi ministri, nato so skočili socialisti na svoje nasprotnike in pričelo se je pretepanje. Okrog zbornične palače je bilo nameščeno vojaško, ki je preprečilo demonstracije proti vladam.

V debatih, ki se je vršila v nedeljo, so socialisti neusmiljeno obsojali imperialistično politiko zgrajenih šovinistov. Turati, vodja oficijelnih socialistov, je zahteval, da se parlament razpusti in da naj ljudstvo pri volitvah odloči tako, da se Reka takoj anektira. Dejal je, da so italijanski državni predstavniki pred tremi leti dali Reku Hrvatom (v londonskem paketu), a zdaj hočejo, da bo italijanska. Po njegovega mnenja je najbolje, da je Reka avtonomna.

Turati je dalje očkal tiste, ki danes napadajo Ameriko. "Tisto Ameriko, ki je rešila Italijo po raze." Obsodil je d'Annunzija in dejal: "Po vojni z Nemčijo in Avstrijo se zdaj Italija pripravlja na vojno z Jugoslavijo. Kateri ameriški banki nas bodo zalogale z denarjem?"

Bivši ministrski predsednik Orland je rekjal, da je kot načelnik mirovne delegacije konferiral z Wilsonom ob času, ko je bil zadnji v Rimu, ali Wilson takrat ni hotel govoriti o Reki, rekoč, da ni pravi čas za to. "Ampak Wilson je o stvari govoril z Bissonom.

Luksemburžani so glasovali za vojvodinjo.

Pariz. — Volileci v Luksemburgu so zadnjo nedeljo pri plebiscitu izrekli z majhno večino, da ostane sedanja vojvodinja Karlota na krmilu vlade in da dejelica stopi v gospodarsko alijanco s Francijo. (Datje na 5. st. 4. kol.)

KRALJI PREMOGA BI RADI ZAVLEKLI MEZDNO POGAJA NJE.

Buffalo, N. Y. — Operatorji zavlačujejo pogajanja z zastopniki rudarjev na konferenci v tem mestu. Gre za vprašanje, da li je veljavna pogodba iz aprila 1916, ki je bila sklenjena do konca vojne. Rudarji pravijo, da je vojna končana in oni niso krivi, da senat zavlačuje mirovno pogodbo.

ANGLIJA SE NE UPRAVABITI VOJAŠTVOM.

Strah pred revolucijo; kriza ne more dolgo trajati.

UPORABA VOJAŠTVA POME NI SPLOŠNO STAVKO.

London, 30. sept. — Zdi se, da hočejo angleški podjetniki spraviti promet v zrak, ko na teh počiva vse kolekcije. V zraku kar mrzoli letal, ki prenašajo potnike, tovar in pošto od mesta do mesta in tudi čez očino v Francijo in Belgijo.

Zvezni odpuščeni vojaki in pomorskičevi, ki je izdal okrožnico, v kateri pravi, da je nevtralna.

Zvezni odpuščeni vojaki in pomorskičevi, ki je izdal okrožnico, v kateri pravi, da je nevtralna.

London, 30. sept. — Stavka železničarjev je trdna; do danes še ni opaziti najmanjšega znamena, da bi železničarji omahovali. Unijaki voditelji izjavljajo, da vlagajo se še noči podati in zato še ni misiliti na mir.

Včeraj je vlagala pokazala, da bi rada uporabila vojaštvom. Čete so se pojavile v Glasgow, Liverpoolu in v drugih večjih železničnih središčih. Prišla je tudi vest, da so hoteli strajkarji vredni v tira vlačila, katera operirajo stavkokazi; vojaštvu je zastražilo dočno progo med Londonom in Brightonom. Na Škotskem so stavkarji blokirali vse vlake.

Vendar pa vojaški čete še niso nikdaj nastopile proti delavcem. Oborožena intervencija pomeni splošno simpatično stavko. Vlada ve to in zato se hoče izogniti do skrajnosti, nihče pa ne ve, kaj se še zgodi v dveh ali treh dneh, kajti sedanja paraliza vsega industrijskega življenja v Angliji ne more trajati dolgo. Po prihodu četrti South Wales so rudarji takoj začeli, da zastražijo, skozi se čete.

London, 30. sept. — Vlada je sinoči obvestila vse inozemske države, ki dobivajo premog iz Anglije, da vsled stavke mora zavrniti prenosati ves izvoz premoga. Ta ukrep bo hudo zadel zlasti Italijo, ki dobiva skoraj ves premog iz Anglije.

London, 30. sept. — Vlada je sinoči obvestila vse inozemske države, ki dobivajo premog iz Anglije, da vsled stavke mora zavrniti prenosati ves izvoz premoga. Ta ukrep bo hudo zadel zlasti Italijo, ki dobiva skoraj ves premog iz Anglije.

Washington, 30. sept. — Senator Kenyon je danes izjavil, da njegov preiskovalni odsek bo pojde v Pittsburgh v petek, da bo le močno. Jutri bo zaslišan pred odsekom Gary, predsednik jeklarske korporacije.

Gary, Ind., 30. sept. — Po izjavi delavskih zastopnikov je položaj neizpremenjen. Jeklarski magnati imajo zdaj drugo kartu. Pričakujejo namreč, da bo vlada intervensirala njim v prid; zlasti se zanjo, da bo preiskovalni senatski odsek naredil moralni pritisk na voditelje stavke za končanje strajke. Na drugi strani upajajo delavce, da bo vlada intervencijo, da prinesi kompromis in prisilila Garyja, da pripojni njihovo organizacijo, radi česar se vrši stavka.

Kapitalistični listi v približnem okrožju — kakor povsod nadaljujejo s kampanjo blatenja delavskih voditeljev, posebno Posterja. Jeklarski kralji misljijo, da bodo uničili delavsko organizacijo s tem, da vlagajo v vojsko.

Waukegan, Ill., 30. sept. — V mestu je mir. Oblasti pritiskajo na govorilce, da naj apelirajo na vojno.

Chicago in okolica: V sredu neustalno in morda dež. Gorkeje, Vzhodni vetrovi.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V sredu neustalno in morda dež. Gorkeje, Vzhodni vetrovi.

Pozor rojaki, ki pošiljate denar v staro domovino!

Ljubljanski dnevnik "Naprej" z dne 12. septembra je prinesel slednji poslov:

SODRUGOM IZ AMERIKE!

Za

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

IZ NAŠIH DNI.

Ne slučajno, nalač sem šel čez trg mimo branjevke. In skoro se me je polasti skomina, da bi si privoščil v teh pasjih dneh i jaz malo sadja. Ta vročina!

Premikal sem se od koša do koša ter onemilevaje močri vabljivo sadje.

Ne vprašujem rad: po čem je to, počem je ono — ker vem, da ne odgovarjajo rade, čestite branjevke; naj malo manjka da ne zahtevajo honorar za odgovor. Zato sem si raje nau delal v duhu približne eene, ko pa je od časa do časa kdo drugi vprašal po ceni, sem se prepričeval, da bi jaz ne "značil", prodajati — v teh dneh...

Tablir s "fiksнимi" cenami pa, dragi obiskovalec našega trga, nikar ne išči, ker teh že davno nima. Najbrž zato, ker se jim zdi, da niso posebno vabljive, vseprej neka odibjalna sila, vsled katere marsikdo odide s trga prazen. Tako pa rajše sproti odgovarjajo, kakor se jim zdi primerno k obrazu vprašalca. Kajti tako se marsikdo vrame — : Kaj pa hočem — si misli — če že enkrat vprašam, potem moram tudi kupiti, da ne porečejo; ta je pa revez, nima solidov...

Pa naše branjevke imajo še duge "kniže", tako n. pr. če vprašaš, to eeno povelo — k sreči nizko! si misliš — pa dostavijo polglasno: za pol kiste, za četr

Druge zopet izgovorijo "kest kron", ka pa plačuješ, sprevidi v svoje presenečenje, da stane deset kron.

Itd. Kdo bi si misil, kmalu bo obletica naše srečne osamosvojitve — na trgu smo pa še vedno v vojski, korumpiranosti in brezvestnosti do najvišje mere.

Ampak to še ni najhujše. Ustavim se pri zadnji mami. Malo je bilo ljudi. Stara gospa je slikala po jerbasih, neki vojak je pa slonel s prekrizano desno nogo čez levo, oprt na svoje kolje in mirno čakal, da bo postrežena gospa.

"Po čem so te-le", je vprašala.

"Po dva goldinarja", se odredi branjevka.

"Oh, pa slabe so, obtolčene poglejte!"

"Pa te-le vzemite; stanejo pet kron."

"Predrage..."

Medtem je branjevka že natehtala prve jabolke in jih silila v gospo."

Roke so drhtele stari sključeni gospo, ko je bivala natresena ji jabolka, ter šepetale predse:

"Tako slabe in dva goldinarja..."

"Kar hvaležni bodite, da vam jih dam," je oblastno dostavila branjevka, ki ne ve, kaj pomeni dva goldinarja za revico, ki jeda životari z več kot premajhno pokojnino.

Sogledala sva se z vojakom.

"Da ne bo treba še hvaležen biti" — biral sem v njegovih očeh.

Zasedel je kolo.

Tudi jaz sem se okrenil.

— Kam smo prisli!... S.

Umor v Godenineh pri Središču. O umoru v Godenineh pri Središču 28. decembra 1918 vam posiljam sledeče podrobne podatke: Takoj po umoru posestnika Luce v Godenineh je tukajšnje orožništvo arretiralo umora osumljeno hičer Luci Jožefu in jo oddalo okrajnemu sodišču v Ormožu, ki je po treh dneh izpuštilo iz preiskovalnega zapora. Tukajšnje orožništvo pa je raziskovalo dalje. Truplo se je izkopalno šele na podlagi ovadbe tukajšnjih orožnikov. Komisija je izvršila obdukcijo in dognala, da je bil Luce umoren. — Dne 19. t. m. je prišel gospod dr. Kramer s privavnim detektivom g. Jeričem na lice mesta v spremstvu podstražnja France Krumpaka in Franca Kanič ter postajnega orožnika Franca Goričan, da se po možnosti izsledi morilci. Dospvši na lice mesta so storilke Heleno in njuni hčeri Jožefo in Trezijo izalednj omenjeni trije orožniki. Najprej je zaslišal podstražnja Krumpaka o zadevi v prisotnosti g. Jeriča Jožefu Laci oženjenemu Branda, ki pa je še polo umornem izprševanju Krumpaka dejanje priznala. Njeni sestra Terezija in mati Helena sta bili arretirani od podstražnja Kaniča, kateremu sta tudi priznali dejanje. Pozneje se je na orozniški postaji po intem celia zadeva popisala. Zločinke so poten dr. Kramerju in Jereču pri zapisniku isto izpovedale kakor imenjenima orožnikoma. Celo preizkuščana sta v resnici vodila podrožnik Krumpak in Kanič, ki sta skrivnostni umor razkrinali.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Tako slabe in dva goldinarja..."

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidanega mosta ob 5.30, iz Litije ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

— Odhod vlaika št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litijo ob 14.35, prihod na Zidani most ob 15.39.

Nov vlaik med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919, začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlaik, ki audi potnikom ugoden prihod v Ljubljano nežutrij in odhod popoldne. Odhod vlaika št. 73a iz Zidan

Velika slavka jeklarjev in zelenzarskih delavcev.

(Nadatjevanje s 1. strani.) pomočni šerifi prijeli nekoga štrajkarja, ki je prišel "prebliziti" njihove "demokratične črte" predčarni. Na drugi strani "črte" (zapadna stran Sheridanove ceste) so se zbrali stavkarji s svojimi družinami ob času, ko je imelo zapustiti tovarno okrog 300 stavkokazov. Ko je bil štrajkar aretiran, so delavci protestirali tako močno, da so ga morali deputiji izpustiti. Toda je neki deputij, ki je v civilnem življenu Chas. Bairstow, trgovec s premogom, zagnal s svojim avtomobilom v množico žensk in otrok in malo je manjkalo, da ni koga povozil. To je bilo stavkarjem preveč in poznali so pomočni šerife od tovarne. Deputiji, katerih je bilo okrog 500, so skodili na pouhične kare in izginili. Listi pišejo, da je bilo 200 stavkarjev na licu mesta.

Serif Green je sinoči zagrozil, da pridejo vojaške čete v mesto.

Včeraj je bila tukaj aretirana ženska stavkarja Karla Dobnika; obožena je, da psevala poljenje pred tovarno.

Napovedan "polom" stavke v Pittsburghu je ostal na papirju.

Pittsburgh, Pa. — Velebitničko časopisje je zaston napovedalo polom jeklarske stavke v tem okrožju. "Polom" je imel priti v pondeljek, toda iz poročil samih tovarniških delovodij, se niso redke vrste stavkokazov prav niso povečane, pač pa so se še zredčile. Jeklarski magnati seveda pravijo, da se je "nekaj delavcev" vrnilo na delo v Carnegiejeve tovarne, ampak števila ne povejo, kar je razumljivo.

V glavnem stavkovnem stanu vlada popolna zadovoljnost. Namašto napovedanega poloma v vrstah stavkarjev je polom na strani jeklarskih magnatov, ki so hoteli z vsemi mogočimi obljubami in grožnjami pridobiti delavce, da se izneverejo organizaciji.

W. Z. Foster, glavni tajnik organizacije, je včeraj dejal:

"Jeklarski baroni so priceli z veliko propagando v časopisu in poslužili so se vseh zvijen, da oslabijo in razbijajo delavske vrste. Mechanikom v Breckenridgeju ponujajo \$25 dnevno, ako se vrnejo na delo; in navadnim delavcem ponujajo dolar na uro. Ali delavci poznavajo te limanice in se ne zmenijo za ponudbe. Družbe delajo velike oblake dima v tovarniških pečeh, da bi s tem preslepile štrajkarje, kakor da so tovarne v obratu, ampak stavkarji poznavajo tudi to zvijajo. Delavci so pripravljeni stati v bitki do zadnjega dolarja in zadnjega liberti-bonda svojih prihrankov. Nazaj se ne vrnejo, dokler obstoji stari sistem."

Tovarne v Garyju zapre zaradi "popravki".

Gary, Ind. — American Sheet and Tinplate kompanija je naznala, da zapre svoje tukajšnje tovarne zaradi "popravkov". Omenjena družba je nekakšen aristokrat v jeklarski industriji Garyja, kjer tudi v njenih tovarnah je vostenih 4000 delavcev, ki se stejejo med eksperje. Zakaj je družba zapri tovarne, dokazuje dejstvo, da so tri četrtine njenih delavcev na štrajku, čeprav so ti delavci "aristokratje", ki dobe povprečno \$10 do \$12 dnevne plače — ne vsi — delati pa morajo 10 do 14 ur dnevno.

Fitzpatrick pravi, da magnati izmavijo na izgred v South Chicago.

Chicago, Ill. — Ko je Fitzpatrick dobil poročilo, da so bili izgredi v So. Chicago, Ill., rekel, da so bili izgredi provocirani od jeklarskih magnatov, ker ti hodejo imeti izgredje. Izjavil je, da so policeji zato streljali, da imajo vrok zahtevati pomembno policejo in vojaštvo.

Nadalje je rekel: "Opozorili smo vse delavce, da bodo gotovo izvzvani, kršiti zakone in smo jim izrecno zabifali, da naj bodo mirni in naj vpoštevajo zakon. Toda jeklarski kralji se ne brigajo za nobeno postavo, samo da zlomijo stavko. Ali zlomiti stavko je težko delo in privatni detektivi in policeji tudi ne marajo opraviti tega posla. Valedi tega so pripravljeni storiti vse, da izvzvijo izgredje in da vso kvidvo zvrzejo potem na stavkarje. Toda upam,

da se jim ne bo posrečilo, ker mi hočemo vzdržati mir."

Poročevalce "Tribune" je vprašal Fitzpatrick, kako da se stavka razvija in ako je resnica, da se delavci vračajo na delo. Odgovril mu je: "Stavka ne more biti izgubljena. To je vse laž, kar pišejo nekateri časniki, da se delavci trumponoma vračajo na delo. Ravno nasprotno je. Vedno več delavcev se pridružujejo organizaciji in zavpuščajo delo."

Nato ga je vprašal, ako je mogče kaj slišal, da nameravajo jeklarske korporacije vposiliti kitajske in japonske kulije v jeklarnah in zelenzarnih. Ta vest bo že krožil med stavkarji.

"Jaz mislim, da je to značilno, ker je E. H. Gary zavrnil poziv senatskega odseka, da bi prišel k zastanju in je raje imel konferenco z japonskim ministrom za prevoz."

Poročevalce mu je omenil, da krožijo vesti, da bo on na volilništvi pri prihodnjih predsedniških volitvah in sicer od Delavske stranke v slučaju, da je ta stavka dobilena.

"Ne vem za nobeno Delavsko stranko, vsaj sedaj še ne. In sploh ne vem, kaj se bo kedaj organizirala. Čakati moramo, da bo stavka dobilena, potem lahko mislim na organiziranje Delavske stranke."

Naznana, vabila in zahvale.

Johnstown City, Ill. — Opozorjam člane društva "Johnstown City" št. 91 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk za rešitev. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., prihodnje redne društvene seje in da so bolj redni s prihodnjimi mesečnimi prispevki, na ne potem kdo izmed članov po nepotrebu suspendira. Slednji član, naši prihodni društveni pravila, kar bo v korist društva in njemu samemu.

Na dnevnem redu imamo več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Umstic, tajnik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št. 271 SNPJ., da se udeležite prihodnje redne društvene seje polnoštivalno, ker imamo na dnevnem redu več več važnih točk, katere je treba rešiti. Volitev novega predsednika, ki je tudi na dnevnem redu. — Jakob Kopac, naški predsednik.

Gary, Ind. — Opozorjam člane društva "Nova svoboda" št.

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepjanju n. pr. (Augusta 30-19) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnem poteka naročnina. Ponovito jo pravzno, da se vam ne ustavi list.

TUJEZEMSKI STRAJKARJI.

Kapitalistični listi so zagnali velik krik, da so stavkarji v sedanjih veliki jeklarski stavki v večini tujezemci, naseljenci, torej tujevi, medtem ko so domačini, ameriški delavec, večinoma "lojalni" družbam in nočejo štrajkati. Po logiki prodanih časnarskih duš, ki plešejo tako, kakor jim godejo jeklarski kralji, je torej vsa stavka "delo inozemcev", ki nima "mesta v Ameriki". Napadi na tujezdne delavce so že naravnost ostudni.

Resnica je, da je ravno v jeklarski in železarski industriji poleg rudnikov največ tujezdne delavcev. Prvič so tam težka dela, ki jih domačini ne opravljajo zlepa; najtežja dela pri plavžih so v rokah emigrantov in črncev. Drugič so pa jeklarski magnatje sami skrbeli, da so privabili čimveč izseljencev iz južne Evrope v svoje pekle, s pomočjo katerih so v srečnih predvojnih časih pritiskali plače čimbolj navzdol in vlekli dolgi delavnik čimbolj navzgor.

Dokler so neovirano prihajale redne armade imigrantov, so bili zlati časi za jeklarske barone, kajti imeli so vedno sveže blago na trgu, s katerim so nadomestili izčrpane in obenem zavednejše delavce, ki so postali nezadovoljni. Na ta način se je vršilo večno izmenjavanje delavcev v jeklarski industriji in organizacija je bila v takih razmerah seveda nemogoča.

Vojna je pa spremeniла te razmere, kakor je še marsikaj drugega. Naseljevanje je prenehalo in delavci po jeklarnah in pri plavžih so se amerikanizirali tudi v tem, da so se organizirali. In to zdaj peče jeklarske barone. Dokler so delavci garali za vsako plačo in molčali, so bili "good boys"; zdaj pa, ko zahtevajo večjo plačo in krajši delavnik, so pa "damn foreigners", nepatriotični in proti-ameriški! — Stara, stara pesem.

Njegovo veličanstvo. — Njegovo veličanstvo Gary, potentat jekla in železa, je dobil poziv iz Washingtona, da pride pred senat in pove, čigava je krivda, da so delavci v jeklarski industriji zaštrajkali. Kajzer Gary je odgovoril senatu, da nima časa in da senat lahko čaka... Štiriindvajset ur pozneje je pa jeklarski car sedel pri razkošno obloženi mizi japonskega barona v New Yorku in dejal po carsku: Naš princip je, da se ne pogajamo z delave.

Dinastija Burbonev še ni izumrla — na srečo trpečega ljudstva. Kakor črna nit se vleče skozi vso zgodovino vseh narodov do današnjih dni.

"Z navadnim ljudstvom se ne bomo pogajali..."

To so stare besede kolikor je zgodovina stara. Kolikor so že bile izgovorjene! Ni dolgo tega, kar sta jih med drugimi izrekla tudi ruski car in nemški kajzer. Kje sta danes? Kogar hočejo bogovi pogubiti, ga najprvo udarijo s slepoto.

Kaj se zopet skriva? — Priprosta raja vsega sveta je bila pred nekaj dnevi "oblagodarjena" z novico iz Londona, da bodo zaveznički pustili Rusijo pri miru in ji dovolili, da sama uredi svoje domače zadeve. Dan pozneje so rekli v Parizu, da je to bajka, kajti Denikin zopet "stransko zmaguje". Par dni potem so francoski bankirji "ubili" Lenina, dočim so ga drugi dan v Londonu "zaprli v Kreml". Istočasno so londonski časnarski razbili mirovno konferenco v Pskovu in dali po Estoncih poklati dva polka rdečkarjev. — Vse to daje vtis, da so mednarodni imperialisti vrgli nov oblak dima, da z njim zakrijejo nove manevre napram revolucionarni Rusiji.

Težka operacija bo potrebna. — Italijanski imperialisti že spoznavajo, da so požrli kamen, ko so vprizorili d'Annunzijevu komedijo na Reki. Kamen ne gre nazaj in ne naprej...

Katero stavbo bi ljudstvo pozdravilo iz srca? — Če bi političarji starih strank zaštrajkali in rekli, da ne marajo več kandidirati v javne urade in postavodajne zastope, bi ljudstvo vriskalo veselja, ker bi prišle v javno življenje mlade in čile moči, ki ne žive v starih tradicijah, ampak gredo z duhom časa naprej, ki je plod sedanjih razmer.

Napredovanje produkcije v Rusiji.

Stockholm. — (I. D. Levine v "Chicago Daily News"). — Ali sovjetska Rusija proizvaja? Da. Ruski delaveci proizvajajo letos samo 16% manj kot so leta 1914. Nizka proizvodnja pod boljševško vladilo, o kateri je bilo toliko kritika po svetu, spada — kakor rdeči teror — v prve perijode revolucije in danes ne velja več. Pogled v sedanje industrijalne razmere v sovjetski Rusiji nam pokazuje, da se letos proizvira več kot se je za Kerenskijem in dvakrat več kakor lani.

Proizvodnja v sovjetskih industrijih nepruhoma raste. Vlada in komunistična stranka se trudi na vse načine, da oživi in se povzdigne proizvodnja do najvišje možne stopnje. V ta namen je bila uvedena plača od kosa in še posebna nagrada za izgotovljenje toliko in toliko predmetov v gotovem času.

Tovarne za izdelovanje čevljev v Petrogradu obratujejo s polno paro. Ob času mojega bivanja v Petrogradu je bilo v zalogi 353.000 parov škorenj. V marecu 1919 so tovarne proizvajale več kot 110.000 parov čevljev za civilno prebivalstvo in blizu 57.000 parov za armado.

V aprilu 1918 je vlada ustanovila prvo tovarno za obliko v Petrogradu; v začetku je bilo vpljenih v tej tovarni 86 delavcev. Leto pozneje (v aprilu 1919) je v tovarni delalo 1845 delavcev. V prvem letu se je v tovarni, ki je socializirano podjetje, izdelalo 150.000 sukenj in površnikov, 60.000 kocov, 35.000 vojaških srajcev, 8000 parov hlač in 10.000 oblik za civiliste. Tovarna je imela v prvem letu 15 milijonov rubljev prometa.

Schlüsselburgova tovarna za izdelovanje smodnika v Petrogradu proizvira pod sovjetsko vladom 10% več kot je bil maksimum produkta za carja, dasiravno zgodovina te tovarne ni nič drugačna od drugih. Ko so prišli boljševiki na krmilo v jeseni 1917, je bila smodnišnica opuščena, kot so bile vse druge tovarne, ki so izdelovale bojni material. Takrat so bili v Rusiji dnevi kaosa. Toda spomladi 1918 je tovarna zopet obratovala; v septembra 1918 je proizvajala eno tretjino vsega produkta v letu 1916. Krivda temu je bila slaba prehrana delavcev, katerih dnevni živežni odmerek je bil pol funta kruha, spečen, kmaj iz desetih odstotkov moke.

Sovjetska armada je pa potrebovala smodnik. Po mnogih konferencah z delavci je bilo sklenjeno, da se požene proizvodnja na dve tretjini prejšnjega maksima. To se je zgodilo na ta način, da so delavci obljubili, da bodo delali toliko ur kolikor bo treba za dosego omenjene višine. Rezultat je bil čudovit. V kratkem času je proizvodnja dosegla dve tretjini s šesturnim delavnikom. Delavci so pridno delali in naredili v krajšem času več kot poprej v času osem v deset ur. V novembra 1918 je bilo zaključeno, da delavci dobre funte kruha na dan, delajo osem ur in povzdignejo proizvodnjo na osem devetink, če bo mogoče. Vrhutega so bile še določene posebne nagrade v obliki dvojnega mezde in dvojnega odmerka kruha. To je pomagalo, da je bila ne samo dosežna določena proizvodnja, temveč je presegla vse prejšnje višine odkar obstoji tovarna.

Pri izdelovanju brezdimnega smodnika se potrebuje alkohol. Pred in med vojno je bilo pijačevanje nekaj navadnega v Schlüsselburgovi smodnišnici. Danes ni tega več. Delaveci sami so sprejeli stroge naredbe proti pijačevanju. Kdor se samo enkrat opije, je takoj odpuščen od dela zraven, ki je kaznovan za tatvino alkohola.

V tovarnah se nahajajo dobre restavracije, katere smožemo obiskovati tudi delavske družine; dalje imajo tam panske zbrane in godbe, ki pojedejo in igrajo med odmorom in tudi med delom, da delavcem čim hitreje mine čas. Vrhutega so uvedene tehnične šole v tovarnah z dobrimi učnimi močmi.

Stanovanjske razmere delavcev so seveda slabe, ker vladai še nima vseh pripomočkov, da bi bilo vse urejeno kot je treba. Delavci stanujejo v bajtah in preveč jih je stičenih v vsaki bajti. Hlačna oprema je tudi slaba, surave deske in leseni zabori namesto klopi in stolov niso nič redkega.

Inicijativa ruskih delavcev je v mnogih ozirih čudovita. V Kazanu je tovarna za steklo, Kokrijakov, njen lastnik, je pobegnil takoj po padcu carizma. Delavci v steklarji, katerih je bilo okrog 400, so se bali, da bo tovarna izropana in naredili so inventar o vsem imetju. Ko je uhežni lastnik videl, da Kerenskij še ni uvedel socialistična, kakor se je on bal, se je vrnil in prosil lokalni sovjete, ki je takrat obstal iz konservativcev, če sme opraviti delavcev, da se ne počivala eno leto. Spomladi 1918 so delaveci apelirali na vrhovni gospodarski svet sovjetske vlade, da se naj odpre tovarno v maju 1918. Brat Anton J. Terbovec, glavni tajnik J. R. Z., otvoril prvo redno seje tretje konvencije J. R. Z. ob pol deveti zjutraj s primernim pozdravom na delegacijo vzbujajoč jih na složno dejanje v korist naroda in domovine, katero hočemo braniti, zaključujejoč svoj pozdrav s povdankom, da ne bomo odnehali, dokler ne bodo vsi Jugoslovani svobodni na svoji zemlji, dokler ne bo vsak Jugoslov prost državljan v osvobojeni in neodvisni jugoslovanski republike.

Konvencija J. R. Z. v Clevelandu.**ZAPISNIK III. REDNEGA ZBORA J. R. Z.**

vršečega se v Moos Dvorani v Clevelandu, Ohio, dne 28. sept. 1919.

I. SEJA.

Brat Anton J. Terbovec, glavni tajnik J. R. Z., otvoril prvo redno seje tretje konvencije J. R. Z. ob pol deveti zjutraj s primernim pozdravom na delegacijo vzbujajoč jih na složno dejanje v korist naroda in domovine, katero hočemo braniti, zaključujejoč svoj pozdrav s povdankom, da ne bomo odnehali, dokler ne bodo vsi Jugoslovani svobodni na svoji zemlji, dokler ne bo vsak Jugoslov prost državljan v osvobojeni in neodvisni jugoslovanski republike.

Brat tajnik pokliče člana nadzornega odbora (Joško Ovenc, Ivan Kvartič), da poberejo legitimacije delegatov in iste pregledajo. Med tem časom je dovoljen odmor in imenovani odsek je pregledal poverilnice in sporocila, da je na konvenciji navzočih 106 delegatov. Kontesta ni bilo nobenega. Br. Skubie predčita dnevni red (provizorični), kateri se na predlog br. Petrovčiča sprejme.

Konstituiranje zборa in odborov:

1.) Sprejet je predlog br. Kristana, da se volijo štirje predsedniki, ki se vrstijo po redu, kakor sami medseboj določijo. Nomirani so Petrovčič, Terčelj, Aleš, Somrak, Ovenc, Černe, sestr. Pavlin, Ermene, Tavčar, Krešič, Zaitz, Teodorovič, sestr. Avčin, Mentony, Vidrich, Bičan in sestr. Udovič. Po zaključku nominacije sprejeli so nominacijo Terčelja, Somraka, Mentony in sestr. Udovič. Drugi so nominacije odklonili. Ker so bili samo štirje kandidati, jih je br. glavnatijani proglašil izvoljenim.

Br. John Terčelj prevzame predsedništvo prve seje.

Br. Janko Rogelj predlaže, da se volijo trije zapisnikarji, h kateremu predlogu govori br. Kristan in pojasni, da je to zadevno ukrepa že eksekutiva, in v tem smislu priporoča sklep eksekutive, namreč, da glavni urad J. R. Z. prevzame vodstvo konvenčnega zapisnika in zato apelira na br. Skubie, da on imenuje oziroma sugerira zapisniarje. Br. Skubie je mnenja, da je dovolj, ako izberemo 4 zapisnikarje, ki naj se vrstijo po redu. Vpraša br. Trugerja, Rogelja in Zalaznika, ako bi mu pomagali pri zapisniku. Ker ni bilo nobenih nadaljnih nominacij in v poziciji temu nasvetu, jih predsednik imenuje zapisnikarje.

Br. Joško Ovenc stavi predlog, da konvencija izvoli konvenčnega tajnika. Nominiran je br. Vincent Cainkar ter soglasno izvoljen.

Br. Kristan predlaže, da se voli več odsekov za resolucije; izvoli naj se en odsek za točko dnevne reda "Naloge in pravila", ki naj ima tri člane, potem en odsek obstoječ iz petih članov za točko "Jugoslavija in njene meje" in tretji odsek obstoječ iz dvanajst članov za točko "Notranje uredbe Jugoslavije". Predlog sprejet.

Br. Zaitz priporoča, da se v te odseke volijo od vsake jugoslovanske narodnosti vsaj po en član. Podpiran predlog je sprejet soglasno.

V prvi odsek so izvoljeni br. Lukič, Stakič in Zorman; br. Teodorovič odkloni nominacijo.

V drugi odsek so izvoljeni br. Lazarovič, Hlača, Aleš, Yerant in Ermene, nominacijo so odklonili br. Černe, Petrovčič, Taučar, Bičan, Kužnik in Vogrič.

V tretji odsek "Za notranje uredbe" so bili nominirani Petrovčič, Krešič, Bogataj, Ovenc, Vidrich, Pečenka, Zaitz, Vogrič, Teodorovič, Jurman, Durčen, Kabay, Zornik, Šemrov, Gorjup, sestr. Grill, sestr. Terčelj, sestr. Aleš, Čemažar, Varoga, Rataic in Lučič. Ker so vsi ostali nominacije odklonili, bili so proglašeni izvoljeni slednji: Petrovčič, Krešič, Bogataj, Ovenc, Vidrich, Teodorovič, Jurman, Zornik, Gorjup, Varoga in sestr. Grill in Terčelj.

Na predlog br. Hlača voli se tudi odbor za publikacije. Izvoljeni so soglasno Hlača, Lazarovič, Rogelj in Skubie. Na predlog br. Pogorelca imenuje predsednik vratarja za vsako sejo. Za popoldansko sejo je imenovan br. Frank Stonič.

Br. Piškar stavi predlog, da se voli odsek za poročila in pritožbe obstoječ iz petih članov. Nominirani so Bruss, Prostor, Grošelj, Kužnik, Judnič, Šemrov, sestr. Pavlin in Birtič, Tavčar, Trebolj, Žlembberger, Rataic in Polšak. Ker so ostali nominacije odklonili, proglaši predsednik slednje: Bruss, Judnič, Šemrov, Tavčar in Rataic. Zapisnikar Skubie misli, da je zelo važno, da se konvencija izjavlja, ali se naj v zapisnik belježijo tudi imena predlagateljev, ali samo predloge. Vname se debata, katera se udeleže br. Zavertnik, Kristan, Teodorovič, Godina, Petrovčič, Krže, Krešič in Ovenc. Br. Godina stavi predlog, da se imen ne vpiše v zapisnik, temveč samo podpirane in sprejete predloge. Brat Zavertnik stavi protipredlog, da pridejo imena v zapisnik pri vseh važnih in meritoričnih predlogih in imena predlagateljev resolucij, kakor tudi imena vseh onih delegatov, ki se udeležijo kakake važnejše debate. Protipredlog je bil sprejet.

Br. Kerže stavi predlog, da se določi čas zborovanja. Br. Petrovčič predlaže, da konvencija zboruje od 8—12 ter ob pol dveh do šeste ure brez odmorov. Br. Piškar stavi protipredlog, da zborovanje ne presega sedem ur na dan. Sprejet predlog br. Petrovčiča.

Br. Kerže predlaže nadalje, da se določi čas pri referatih. Br. Teodorovič predlaže po daljši debati, da se da referentom po eno uru časa za njegov referat, da se po prečitanju predloženega načrta resolucije dovoli ena ura za splošno debato in potem načrtu izroči odsekui in da se potem, ko odsek poda svoje poročilo, dovoli referentu dvajset minut časa za govor svojega načrta resolucije in da se omeji čas posameznih govornikov za in proti na pet minut. Br. Petrovčič stavi protipredlog, da se dovoli največ ena ura za debato o po odseku predloženi resoluciji, da ima referent dv

Eskimih, toda pretežna večina svetovne intelligence ni vedela pravni o Jugoslovanih. Zakaj? Ker je bilo v interesu Avstro-Ogrske in Nemčije, da se Jugoslovane pokaže ostalem svetu kot barbare, da bi nekega dne mogla Nemčija in Avstrija s pomočjo svojih armad germanizirati vzhod.

Gospoda, Jugoslavija ali vsaj nekateri njeni deli niso bili nikdar svobodni. Sedaj je prišel veliki historični moment, ker mi če pravljivo in tež defeli in delujemo zanjo, ne moremo pozabiti svojih bratov. Mi čutimo, da je prišel tisti zgodovinski trenotek, ko moremo stopiti pred javnost za neodvisnost in svobodno Jugoslovenskega naroda.

Gospoda, tu imamo številke, ki jasno kažejo, da je večina ozemlja, katerega zahteva Italija, jugoslovanska. Gospoda, jaz želim biti pravilen. Nemogoče je zahtevati od vsakega, da bi študiral lokalni položaj takoj malega kosa sveta, posebno tu ko smo vajeni računati z milijoni. Gotovo je, da mal narod ravnotak občuti krivico, kakor velik narod in da pravljost ni privilegij samo velikih narodov. Krvica ne škodi samo velikim narodom temveč prizadene vsakoga. In mi smo tukaj, da govorimo za naše brate v domovini in v njih imenu zahtevamo pravljost. Diference nastajajo radi Istre in Goriške. Te dežele bi bile zadovoljne ostati pod komisijo, vsaj tako dolgo, dokler bi bile obe stranki, to so Jugoslovani in Italijani, ki tam žive, zadovoljne; to pa je vprašanje ljudstva, ki tam živi, ne pa diplomati v Parizu. Ne ozirajo se na kako mirovna konferenca odloči, nikdo ne bo zadovoljen. Obe stranki pa bi bile zadovoljne le tedaj, če bi same napravile med seboj nekak sporazum, če bi vsaka stranka dobila, kar ji je resnici gre in na ta način, sem prepričan, da bi prišlo do pravilne rešitve.

Gospoda, hvaležni smo vam za prvo veliko priložnost, ki ste jo dali Jugoslovom, posebno Slovencem in Hrvatom, da so mogli priti pred ta častiti odsek senata Zedinjenih Držav in povedati svoje mnenje.

Senator Knox: Ta pogodba je ustvarila Jugoslovensko državo?

Kerže: Da.

Senator Knox: Mislim, da je pred vsem treba biti na jasnem, v katerem oziru je ta država, kot ustvarjena po pogodbi, nezadovoljiva.

Kerže: Ne samo radi jadranskega vprašanja, ampak tudi radi drugih.

Senator Knox: To je tisto, kar bi rad vedel.

Kerže: Tudi meje na severu niso povoljne. In to je tudi vprašanje, ki ga je treba rešiti.

Senator Knox: Ali se gre tu za Reko?

Kerže: Ne gre samo za reško vprašanje, ampak za 600,000 Slovencev, ki žive tam. Zdi se mi, da se je reško vprašanje spravilo na površje samo zato, da se omalovaljijo druga bolj važna vprašanja.

Senator Knox: Mislim, da je neobhodimo potrebno za pravilno razumevanje več stvari, če to že ni v dokumentih, ki ste jih predložili, da predložite dokumente, ki bi kazali v katerem oziru ni pogodba, ki je ustvarila vašo državo, povoljna Jugoslovom, da imamo tako pred seboj definitivno in specifično stvar.

Kerže: Pripravili smo za senatni odsek mapo s statistiko, ki vam da kar najbolj mogoč pregled zadave. Ta zemljevid je bil izdelan na podlagi zadnje avstrijske statistike iz leta 1910.

Senator Swanson: Kakor razumem, vi ste proti temu, da bi se dalo Italiji Dalmacijo in druga pristanišča na Jadranskem morju, kakor to določa tajna londonska pogodba.

Kerže: Da.

Senator Swanson: Ali ste proti temu, da se internacionalizira Reka?

Kerže: Gospoda, kaj pa bi bilo zaledje brez luke?

Senator Swanson: Če bi postala Reka internacionalna, zgradili bi si lahko drugo pristanišče.

Kerže: Pristanišče se ne zgradi v enem ali dveh letih. To je večletno delo in vsa dejela trpi in se žrtvuje za tako gradnjo.

Predsednik: Tajna londonska pogodba je dala Hrvaško Jugoslovom.

Senator Swanson: Da; in jaz raznem, da je dala del Dalmacije Jugoslovom in del Italijanom.

Kerže: Tako je.

Senator Swanson: Vi niste zadovoljni z londonsko tajno pogodbo in tudi ne s tem, da bi postala Reka mednarodno pristanišče.

Kerže: Ne, z londonsko tajno pogodbo nismo zadovoljni.

Senator Swanson: Rad bi vedel, kakor je sugestiral senator Knox, da specifično poveste, zakaj niste zadovoljni z odlokom pogodbe.

Kerže: Jasno povedano, mi zahtevamo to, kar je naše, obratno pa odstopimo od vsega, kar nam ne spada.

Senator Swanson: Kaj spada vam? To je ono, kar želimo vedeti.

Kerže: Kot vam zemljevid kaže, so kraji, kjer prebivajo Jugoslovani in kjer ni niti polovica enega odstotku italijanskega prebivalstva, pa vendar Italija zahteva te kraje radi strategičnih mej.

Senator Brandegee: Ali mapa kaže meje Jugoslavije, kakor jih je določila mirovna pogodba, in tudi tiste kraje, katere vi zahtevate zase?

Kerže: Zemljevid vsega tega ne kaže.

Senator Brandegee: Ali boste, potem ko se to zaslišanje zaključi, označili na mapi teritorij, katerega se naj prideli Jugoslaviji in tudi ono, kar mislite, da vam po pravici pripada?

Kerže: Najbolj naravnega meja bi bila ta (pokaže na zemljevidu), kar mi zahtevamo je vse ono, kar je na zemljevidu zaznamovano, da je jugoslovanska zemlja.

Senator Brandegee: Kar je označeno z modro barvo?

Kerže: Da.

Senator Brandegee: All right.

Senator Harding: Rekli ste, da ne želite, da bi te meje določila dva ali trije diplomi.

Kerže: Kako mislite, da se naj določijo?

Kerže: Jaz mislim, da bi se morale meje določiti med kraji, kjer žive Italijani in Jugoslovani; mesta naj bi glasovala skupaj z okolico, kajti mesta brez okolice ne bi mogla eksistirati in v slučaju disputa naj bi se taki kraji dali pod neutralno komisijo in ljudje naj potem odločijo. Na ta način bi se našle pravilne meje.

Senator Harding: Ali hočete prepustiti ligi narodov, da to določi?

Kerže: Well, gospoda, liga narodov pa je zopet drugo vprašanje. Jaz mislim, da liga narodov kot rezultat mirovne konference ni najboljši.

Senator Harding: Kar sem jaz skušal zvedeti je to, kako bi radi to odločili? Ali vi želite, da senat intervenira pri odločitvi dispozicije tega teritorija? Ali želite, da se stvar reši potom plebiscita?

Kerže: Ne želimo, da ravno intervenirate.

Senator Harding: Ali želite, da mirovna konferenca stvar še enkrat preteha? Vi imate pravico izraziti svoje želje pred tem odsekom. Kako torej želite naj se podvzamejo koraki za pomoč vaših rojakov v domovini?

Kerže: Ni nam mnogo na tem, kaj storite, samo da pomagate, da ne pravite zgredi. Plebiscit bi bil še najboljši. Če vzamemo stare avstrijske meje in ono, katero zahtevajo Italijani po londonski pogodbi, potem mislim, da bi se moral obdržati plebiscit v krajih med tema mejama.

Senator Pomerene: Kako bi definirali vprašanje glede plebiscita?

Kerže: Vprašanje? Well, plebiscit naj bi se vrnil pod nadzorstvom neke neutralne vlade ali komisije. Brez vsakega dvoma, so Zedinjene države ameriške najboljša vlada na svetu. Mi smo popolnoma pravljeni predložili naše vprašanje tej vladi.

Predsednik: Sedaj, na severnem delu Jugoslavije, kako je z Ogrsko mejo? Vi veste, da smo imeli tukaj tudi Ogre in zelo so protestali, da smo pomagali Jugoslovom.

Kerže: Verjamem, da so vsi narodi, ki so direktno ali indirektno interesirani v tem miru, so nezadovoljni in mi tudi. Prilično lepo število naših ljudi je na Ogrskem, toda Ogrska je bila pred vojno velika nacionalistična država. Nobenega druga jezik kot edino ogrskega niso dovolili. Imamo tam Slovence, ki niso smeli rabiti svojega materinskega jezika ne v šoli, ne na sodnijah, sploh nikjer. Gospoda, mislim, da sem končal. Iskrena hvala.

(Dalje prihodnjic.)

Mesarji so jemali previsok profit.

TAKO POREČA ZVEZNA OBRTNA KOMISIJA.

Komisija priporoča reforme.

Washington, D. C. — Kadar so prišle v javnost pritožbe o visokih cenah in o visokem dobičku, ki ga prejemajo mesarji, so znali mesarji spremeno spraviti vesti v velebniske dnevnike, s katerimi so dokazovali, da niso zakrivili draginje mesarji, ampak da je treba iskati vzroke za draginjo drugje. S takimi vestmi so tolažili razburjeno javnost in še nadalje prejemajo visok dobiček, kar dokazuje poročilo, ki ga je predložila zvezna obrtna komisija predsedniku Wilsonu še 28. junija 1918. To poročilo ni bilo objavljeno na priporočilo živežnega upravitelja Hooverja.

Poročilo s pismom Hooverja je bilo zdaj predloženo senatu kot odgovor na rezolucijo senatorja Norrisa iz Nebrask.

Poročilo pravi, da je prejemala mesarska petorica po omejtvah, priporočenih od živežnega ravnatelja, izredno visok dobiček, ki je bil v nekaterih slučajih trikrat višji kot v predvojnem času.

Komisija je priporočila tudi reforme in dodala, kako visok naj bo dobiček mesarjev, ki ne sme v nobenem slučaju presegati devet odstotkov. To velja za veliko mesarsko petorico.

Za male mesarje je priporočila komisija, da naj znaša minimalni dobiček devet odstotkov, maksimalni pa enajst odstotkov. Če dobiček pride nad maksimalno, ki je določena za veliko mesarsko petorico in male mesarje, naj se pa dobiček direktno izroči zakladniškemu departmantu.

Zivežni upravitelj Hoover je pa v pismu z dne 8. julija 1918 pisal predsedniku Wilsonu, da ni prepričan, da bi tako poročilo kaj hasnilo. Po njegovem mnenju naj kongres visoko obdavči nadprofit, pa bo stvar izravnana. Priporočil je, da se odloži stvar, dokler se ne izve, kakšno akelijo povzame kongres. K temu priporočilu je še dodal, če se bodo vpoštovala priporočila obrtna komisije, da nastane panika v deželi, ker je v navadi, da se vzame večji profit, kot znesi izposojeni kapital in njegove obresti.

Senator Swanson: Kakor razumem, vi ste proti temu, da bi se dalo Italiji Dalmacijo in druga pristanišča na Jadranskem morju, kakor to določa tajna londonska pogodba.

Kerže: Gospoda, kaj pa bi bilo zaledje brez luke?

Senator Swanson: Če bi postala Reka internacionalna, zgradili bi si lahko drugo pristanišče.

Kerže: Pristanišče se ne zgradi v enem ali dveh letih. To je večletno delo in vsa dejela trpi in se žrtvuje za tako gradnjo.

Predsednik: Tajna londonska pogodba je dala Hrvaško Jugoslovom.

Senator Swanson: Da; in jaz raznem, da je dala del Dalmacije Jugoslovom in del Italijanom.

Kerže: Tako je.

Senator Swanson: Vi niste zadovoljni z londonsko tajno pogodbo in tudi ne s tem, da bi postala Reka mednarodno pristanišče.

Kerže: Ne, z londonsko tajno pogodbo nismo zadovoljni.

Senator Swanson: Rad bi vedel, kakor je sugestiral senator Knox, da specifično poveste, zakaj niste zadovoljni z odlokom pogodbe.

Kerže: Jasno povedano, mi zahtevamo to, kar je naše, obratno pa odstopimo od vsega, kar nam ne spada.

Senator Swanson: Kaj spada vam? To je ono, kar želimo vedeti.

Kerže: Kot vam zemljevid kaže, so kraji, kjer prebivajo Jugoslovani in kjer ni niti polovica enega odstotku italijanskega prebivalstva, pa vendar Italija zahteva te kraje radi strategičnih mej.

Senator Brandegee: Ali mapa kaže meje Jugoslavije, kakor jih je določila mirovna pogodba, in tudi tiste kraje, katere vi zahtevate zase?

Kerže: Zemljevid vsega tega ne kaže.

Senator Brandegee: Ali boste, potem ko se to zaslišanje zaključi, označili na mapi teritorij, katerega se naj prideli Jugoslaviji in tudi ono, kar mislite, da vam po pravici pripada?

Kerže: Najbolj naravnega meja bi bila ta (pokaže na zemljevidu), kar mi zahtevamo je vse ono, kar je na zemljevidu zaznamovano, da je jugoslovanska zemlja.

Senator Brandegee: Kar je označeno z modro barvo?

Kerže: Da.

Senator Brandegee: All right.

Senator Harding: Rekli ste, da ne želite, da bi te meje določila dva ali trije diplomi.

Kerže: Kako mislite, da se naj določijo?

Kerže: Jaz mislim, da bi se morale meje določiti med kraji, kjer žive Italijani in Jugoslovani; mesta naj bi glasovala skupaj z okolico, kajti mesta brez okolice ne bi mogla eksistirati in v slučaju disputa naj bi se taki kraji dali pod neutralno komisijo in ljudje naj potem odločijo. Na ta način bi se našle pravilne meje.

Senator Harding: Ali hočete prepustiti ligi narodov, da to določi?

Kerže: Well, gospoda, liga narodov pa je zopet drugo vprašanje. Jaz mislim, da liga narodov kot rezultat mirovne konference ni najboljši.

Senator Harding: Kar sem jaz skušal zvedeti je to, kako bi radi to odločili? Ali vi želite, da senat intervenira pri odločitvi dispozicije tega teritorija? Ali želite, da se stvar reši potom plebiscita?

Kerže: Ne želimo, da ravno intervenirate.

Senator Harding: Ali želite, da mirovna konferenca stvar še enkrat preteha? Vi imate pravico izraziti svoje želje pred tem odsekom. Kako torej želite naj se podvzamejo koraki za pomoč vaših rojakov v domovini?

Kerže: Ni nam mnogo na tem, kaj storite, samo da pomagate, da ne pravite zgredi. Plebiscit bi bil še najboljši. Če vzamemo stare avstrijske meje in ono, katero zahtevajo Italijani po londonski pogodbi, potem mislim, da bi se moral obdržati plebiscit v krajih med tema mejama.

Senator Pomerene: Kako bi definirali vprašanje glede plebiscita?

Kerže: Vprašanje? Well, plebiscit naj bi se vrnil pod nadzorstvom neke neutralne vlade ali komisije. Brez vsakega dvoma, so Zedinjene države ameriške najboljša vlada na svetu. Mi smo popolnoma pravljeni predložili naše vprašanje tej vladi.

Predsednik: Sedaj, na severnem delu Jugoslavije, kako je z Ogrsk

